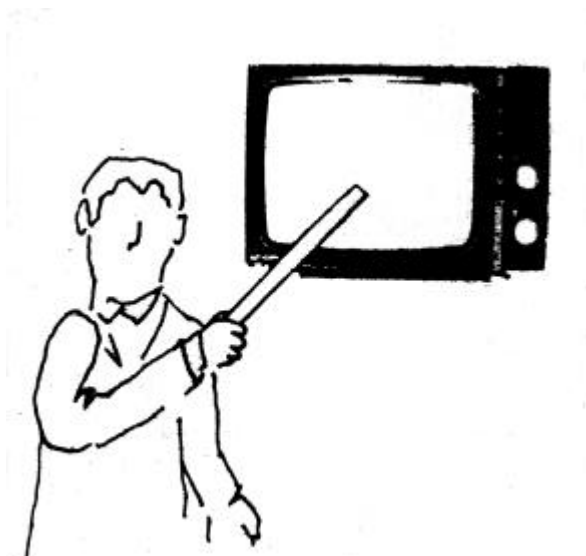

full d'assessorament *de* *l'escola de pares de la* **FaPaC**

LA TELEVISIÓ: EL CONVIDAT DE SEMPRE

0. Ben segur que ja ni ens en recordem. Però aquest dia, més o menys llunyà, el vam convidar a casa. Li vam presentar la nostra família, el vam fer passar a la sala d'estar o al menjador. Ell va començar a parlar, a explicar-nos històries. Vam comprovar que havia viatjat molt, que sabia moltes coses i tots romaníem respectuosament atents a les seves paraules, als seus gestos, de vegades fins a altes hores de la nit. Malgrat tot, l'endemà, la vida seguia el seu curs normal, i vam haver de tornar a sortir de casa. Ell no, va restar a casa, silenciós de moment, però imponent.

De mica en mica, vam acostumar-nos a la seva presència, sobretot la mainada, que moltes vegades passava hores i hores amb ell, la seva única companyia. Ningú no va pensar més que era solament un "convidat": s'anava fent invisible malgrat que cada cop més esdevenia el centre de les mirades. La seva influència creixia més i més. Paradoxalment, cada dia el notàvem menys. Recordem-nos-en: el seu nom era "TELEVISIÓ".

1. CARA I CREU DE LA MATEIXA MONEDA

Un dels aspectes que caracteritzen el món modern és el canvi accelerat de totes les coses, a un ritme que mai no haguérem pogut ni imaginar. La TV. n'és un.

Molt poques vegades, un avanç tecnològic havia tingut una difusió tan extensa i ràpida com la TV. El 96% de les famílies catalanes tenim almenys un aparell de televisió, o fins i tot més d'un. Avui, probablement més que mai, adults i canalla, dediquem bona part del nostre temps (20h. setmanals) a un artefacte que té, a més a més, la propietat de poder exercir una influència important en la nostra conducta.

Nogensmenys, comentem molt sovint situacions com aquestes:

- "En Josep Ma., el meu fill, quan mira la TV. sembla hipnotitzat."

- "Consol, filla meva, cada tarda la passes davant el televisor."

- "No sé pas que puc fer per arrencar-los de la TV."

- "Després de tantes hores de TV., en Josep sembla un "zombi" de debò."

Quan sentim o diem frases com aquestes, semblaria que la TV. és altament perillosa. Tanmateix, això no és pas cert en sí mateixa; el problema cal veure'l en l'ús que en fem.

La televisió pot ser un mitjà de comunicació i d'enriquiment personal alhora, però si la fem servir discrecionalment, sense seleccionar els programes amb criteri, pot esdevenir una eina perillosa per la salut mental de l'infant, sobretot si s'hi passa moltes hores i no pot efectuar cap tipus d'elaboració personal, és a dir, si s'ho "empassa" tot.

Per tots aquests motius, cal que reflexionem seriosament sobre aquest tema, i que adoptem totes les mesures necessàries per tal d'utilitzar-lo de la millor manera possible.

No hi ha cap raó de pes perquè els pares dimitim davant la realitat de la forta influència d'aquest mitjà. Tot el contrari, en aquest cas, i segurament només en aquest, podem justificar l'ús de l'afirmació "a casa, mano jo".

2. LA TV.: UN PRODIGIÓS ENGINY D'ENSENYAMENT

L'èxit que té, és degut a quatre factors principals:

a) L'excel·lent qualitat dels "professors", que són, generalment, actors professionals.

b) Les tècniques de producció, que empenen una sofisticada tecnologia i un personal molt especialitzat en aquestes tasques.

c) A "l'alumne", sempre a punt per observar i per ser seduït per "aprendre".

d) A les oportunitats per utilitzar o aplicar allò que s'ha vist.

3. LA INFLUÈNCIA FAMILIAR

Contràriament al que podríem pensar, els pares en general, posem als nostres fills poques restriccions per a veure la TV, fins i tot durant els anys pre-escolar.

Quan comencem a exercir aquest control, sembla que funciona durant els primer anys. Arribat el període de escolar i l'adolescència, es va perdent.

Cal que no oblidem que els pares fem sempre de model per als nostres fills. De l'ús que fem de la TV. (nombre d'hores, horari, tipus de programes que

veiem...), dependrà l'actitud del nostre fill davant l'aparell.

4. CADA SITUACIÓ ES DIFERENT: DIAGNOSTIQUEM LA NOSTRA

Els pares podem dur a terme accions concretes per tal de protegir-los dels efectes negatius de la TV. Dependran del nostre grau de consciència i de la voluntat que la TV. sigui una eina educativa i controlada.

Us suggerim que contesteu el següent qüestionari, en relació a cadascun dels vostres fills i a la vostra conducta:

-Quantes hores diàries veieu la TV.?

-Quins programes veieu?

-Creieu que són recomanables o escaients a les edats dels vostres fills?

-S'hi plantegen actituds o maneres positives per resoldre les situacions o problemes?

-Estimulen la seva creativitat o li ensenyen coses noves?

-Està en condicions de comprendre els seus continguts?

-Veu la TV. sol o bé acompanyat?

-Us en parla d'allò que veu i escolta?

-Té un horari fix per anar-se'n a dormir?

-Teniu normes establertes sobre l'horari i el tipus de programes?

-Veu la TV. a l'hora de menjar?

-Es nota la influència de la TV. en el llenguatge?

-Teniu per costum fer servir la TV. per tal de "treure's de sobre" la mainada?

-Compreu les coses que anuncia la TV.?

-Els ensenyeu a analitzar els continguts dels programes?

5. LA PUBLICITAT

Molt sovint tots hem dit o hem sentit a dir frases com aquestes:

- "la Neus canta tot el dia les cançons dels anuncis. Se les sap totes de memòria".

- "En Rafel tot el dia juga a anuncis".

Per tal de contrarestar els efectes de la publicitat, ensenyeu-los a llegir els missatges i intenteu que reflexioni sobre: com han filmat l'espòt?, quines coses ens recomanen?, per què? són certes les qualitats o els efectes que ens diuen?

Procureu, sempre que sigui possible, que el vostre fill verifiqui per sí mateix la validesa dels missatges publicitaris.

Per exemple, si un detergent neteja els plats sense fregar, en mig minut, inciteu-lo que ho provi amb un detergent semblant (que tingueu a casa) i que comprovi el resultat...

6. EL PODER DE LA IMATGE

Degut a l'enorme atracció que tenen les imatges, la TV. és un formidable instrument educatiu, fins al punt que s'està convertint en el contrincant més poderós del mestre i fins i tot del pare. Per tal d'aprofitar de la manera més eficaç les virtuts pedagògiques de la televisió, cal que els pares i els mestres dosifiquem i orientem els programes en base a les dades que aporten els psicopedagogs moderns, sobre l'evolució dels processos psicològics que viu el nen des del seu naixement fins a l'adolescència, pel que fa a la imatge:

1ª Infància (fins als 3 anys). 1ª Fase:

Actua només la suggestió. Els nens no s'adonen del que veuen. Hi ha qui diu que fins als 5 anys no distingeixen del tot entre somni i realitat.

2ª Infància (de 3 a 5/7 anys). 2ª Fase:

Podríem arribar a capir imatges simples, i fins i tot la imatge dinàmica sense complicació de muntatges. La percepció segueix essent rudimentària i orientada envers el món dels objectes. La Imaginació supleix les llacunes de la comprensió. Es dona un progrés de preferències: de la faula es passa a admirar més "l'acció" veritable (indis...) o possible (atracanades còmiques).

1ª i 2ª Infantesa (de 5/7 als 10/11 anys). 3ª Fase:

Primeres manifestacions del pensament lògic. Inici de desempallegament del mite i d'observació del món exterior amb més objectivitat. Respecte a la imatge sonora pot seguir un conte, bé que no en distingeixi veus (de nen i de dona, per exemple). Pot arribar a capir alguns muntatges, així com alguns significats de planificació i de moviments de cambra. En grup, els resultats de comprensió, si hi ha discussió, milloren sensiblement.

Preadolescència (de 11/12 a 14/15 anys). 4ª Fase:

Retrocés a la subjectivització del món exterior en perjudici de l'interès per les coses concretes. Es percep, ja, la relació efecte-cause. Disminueixen les dificultats davant de la imatge dinàmica sense arribar, però, a una visió "activa" i/o "abstractiva" quant a significats. No hi ha tampoc receptivitat "estètica", però sí "tècnica". Per això és un bon moment per treballar els virtualismes tècnics elementals -trucatges- més que no pas la "bellesa". Comença el sentit crític malgrat els gustos continuïn marcats per l'entorn (sentimentals: "Marco", o aventures: "orzowei", sobretot) i agafi impuls el culte als "ídols".

Adolescència. 5ª Fase:

Manifestació de capacitats adultes. Possibilitat d'aprenentatge quant a la visió activa i abstractiva així com a l'experiència estètica. Imatge entesa com a representació, expressió i comunicació d'idees. Moment bo per treballar amb "discofòrums", "cinema-debats", etcètera. Interessos desplaçats per temes que ajuden a una vida interior pròpia i experiències al seu abast (temes sobre amistat, amor, temes socials, etcètera).

[Lluís Busquet i Grabulosa "Aprendre a llegir la imatge", Perspectiva Escolar, N°31, 1979]

7. TELEVISIÓ

7.1. Inconvenients

- Certes persones es poden sotmetre al mitjà, generant dependència o addicció.
- Pot coartar les relacions humanes (familiars, d'amistat, etc.)
- Pot generar passivitat mental en certs individus.
- Inicia al consumisme poderosament.
- Pot ser perillosa per als nens perquè:
  - els pot produir distanciament de la família i amics.
  - no afavoreix el desenvolupament de la imaginació ni de la creativitat.
  - Influeix en el seu llenguatge i vocabulari.
  - El contingut dels programes no acostuma a ser l'adequat per a ells.
  - Algunes imatges els poden produir por, angoixa i inquietud.
  - La repetició d'escenes violentes els pot insensibilitzar davant de situacions d'aquesta mena.
  - Pot influir en el seu rendiment escolar per cansament físic i/o psíquic (peresa mental).
  - Són fàcilment manipulats per la publicitat.
  - Si la veuen moltes hores (cosa molt freqüent) no poden realitzar altres activitats necessàries per al seu desenvolupament físic o psíquic.
  - Els pot fer perdre el contacte amb la realitat.

7.2. Avantatges

- La imatge permet un contacte més real i directe amb la notícia.
- Encara que intervé el so i el llenguatge, es poden suprimir i explicar la notícia mitjançant imatges amb la qual cosa s'afavoreix la comunicació internacional pel fet que aquest mitjà supera els idiomes.
- Distreu espectacularment.
- Pot ser el mitjà per culturitzar grans masses d'éssers humans.
- Pot mantenir, sense dificultat, l'atenció de l'espectador durant molt temps.

-Pot arribar a molts indrets i racons, encara que no tant com la ràdio.

8. FEM UN BON US DE LA TELEVISIÓ

Cal:

- Ser conscients de la importància del tema.
- Analitzar el comportament familiar i de cada un dels seus membres.
- Evitar contradiccions en els adults: "prou de veure la TV. (...) Ves a veure la TV. i deixa'm en pau".
- No elogiar el fet que la mainada coneguin anuncis i programes de TV.
- Donar-los els estímuls i les atencions adients perquè no es tanquin amb la TV. quan s'aborreixin (jugar, dibuixar, fer esport,...).
- Assolir, poc a poc, la racionalització del seu ús.
- Educar-los perquè descobreixin els "enganyis" de la publicitat.
- Conèixer prèviament els continguts d'alguns programes per a veure'ls amb els nens i fer-ne crítiques o comentaris adients.
- Dosificar el temps de TV., amb l'acord de tota la família, i mantenir-lo fermament.
- Cercar un equilibri entre el temps lliure i la TV.
- No tenir engegada la TV. com a "sons de fons".

- No connectar-la per veure què fan, sinó per a veure el programa que ens interessa, i en acabar, tancar-la.
- No canviar de canal sense consultar la resta de la família que l'està mirant. Cal ensenyar a respectar.
- Tenir en compte que també podem aprendre dels programes dolents, sempre que els analitzem críticament.
- Instruir-los sobre els aspectes tècnics, estètics, de llenguatge i de les idees que hi ha darrera dels programes.
- Tenir sempre present que la TV. és un meravellós instrument, que hem de fer servir convenientment, per tal que no ens esclavitzi a nosaltres o a la mainada.

9. BIBLIOGRAFIA

- Erausquim, M.A.; Matilla, L.; Vázquez, M.: "Los teleniños". Ed. Laia, 1981.
- Escuelas Activas de Padres: "La influencia de la TV. en los niños". Ed. Ajuntament Esplugues de Llobregat, 1984.
- Mander, Jerry: "Cuatro buenas razones para eliminar la TV.". Ed. Gedisa, 1984.
- Montenegro, Hernán: "TV. ¿Comunicación o contaminación?". Ed. Galdoc, 1984.
- Perspectiva Escolar núm. 31, 1979.

Autora del text: Patricia Tschorne.